

Гъогухэм язэтегъэпсыхъан льагъэкIуатэ

Лъэпкъ проектэу «Щынэгъончъэ
ыкы шэпхъэшлухэм
адиштэрэ автомобиль
гъогухэр» зыфиорэр
анахь дэгъоу
зыгъэцэклэрэ
шъольырхэм
Адыгеир ашыщ.
Мы пшъэрылтыр
зэшлхыгъэ
зэрэхъурэм ынааэ тет
Адыгэ Республикаем
и Лышхъэу
Къумпыл Мурат.

Мы проектым ишлүагъэкэ
гъогуу псэольэ 46-рэ, ар километрэ 35,8-рэ мэхъу, республикэм щагъэцэклэжъыщт. Аш пэлхъяшт сомэ миллион 491-м щыщуу сомэ миллион 331-р — федеральна, сомэ миллиони 160-р — республикэ бюджетым къахахыгъ.

— 2024-рэ ильесым нэс гъогухэм атегъэуагъэр нахь макі хъунэу, язытет нахьыншоу, хъугъэшлагъэр атехъуухъэрэм ипчъагъэ къыщыкіэнэу тишишэриль. Гъогурыкыоныр щынэгъончъэу щытынным тэр-

кэ мэхъанэшхо ил. Транспорт инфраструктурэ зэтегъэпсыхъагъэр шъольырым иэкономикэ хэхъоныгъэхэр ышынхэм, инвестициеу къыхальхъэрээр нахьыбэ хъуным афэорышэ, — къыуагъ Къумпыл Мурат.

Ыпшъекэ зигугуу къэтшыгъэ проектым къыдыхэлтигъэу агъэцэклэжъыгъ Мыекъуалэ иурамэу Апперонскэр. Метрэ 900 зикыхъэгъэ гъогуу йахъыр федеральна шапхъэхэм адиштэхъуу. 2020-рэ ильесым муниципальнэ мэхъанэ зиэ гъогу

йахъипш ашыгъ ыкы агъэклэжъыгъ.

Гъогухэм ягъэцэклэжъынкэ 2021-рэ ильесым тельтигъэе гухэлтыр пальэу агъэнэфагъэм ыпэ итхэу республикэм щагъэхъуу. 2020-рэ ильесым муниципальнэ мэхъанэ зиэ гъогу

гъеуцугъэм диштэу мы юфшэныр лъагъэкотшт, тигъогухэм язытет нахьышу шыгъэным зэрифшушаашу дэлжэштых.

(Тикорр.).

Сурэтным итыр: Мыекъуалэ иурамэу Апперонскэм ильогу зэтырагъэпсыхъагъ.

Узфэсакъыжыным нахьышу щылэп

Дунаир зэлъызыкIуагъэ зэпахырэ узэу коронавирусыр цыфым ипсауныгъэкэ щынагъоу щыт. Мы гумэкыгъор къызэмьолIэгъэ къэралыгъо щылэп пюми ухэукоштэп.

Шъхадж амалэу илээ елъытыгъэу мы узым пэшүеко, цыфхэм япсауныгъэ ыкы яшыгъэнэгъэ къызераухуумэштим пащхэр, медицинэм илофышлэхэр пыльых. Мы лъэнэйкъом епхыгъэу Адыгэими щызэшлухырэр бэ.

АР-м и Лышхъэу Къумпыл Мурат Адыгэим щыпсэухэрэр коронавирусым

щыуухумэгъэнхэм, къызэузыгъэхэм япчъагъэ хэмийхъоним, зэрарэу къыхырэр нахь макі хъуным фытегъэпсыхъэгъэ унашьоэр ышыгъэх. Непэрэ мафэм ехулэу гъэлъешыгъэ шыкэм тетэу юфашэ, цыфхэр къызераухуумэштхэм пыльых. Бэмышшэу АР-м и Лышхъэу юфшла-

пэхэм япашхэм унашьо афишыгъ гриппым пэуцужыгъэнымкэ цыфхэр прививкэ шыгъэнхэ фаеу.

— Зэпахырэ узэу коронавирусым зимуушьомбгуунымкэ шъольырым иэпидемиологическэ зытет зэрэмдэгъушхом, гриппымрэ пэтхъу-утхъумрэ цыфыбэмэ къызэряуталээрэм тыхыпкырыкызэ, джащ фэдэу цыфхэм япсауныгъэ щынэгъончъэу щытынным ыкы экономикэм зыпкь итэу юф ышыненмкэ республикэм щыпсэухэрэм, джащ фэдэу мэкъумэш субъектхэм юфышлэхэм вакцинер ахэльхъэгъэн фае. Мы юфхъабзэм хахъэу цыфхэм япроцент 60-мэ, узым

къялIэнымкэ «щынагъо» зышхъащихъэм япроцент 75-мэ вакцинер ахальхъашт. Адыгэим зэпахырэ узым зышмынушьомбгууным, джащ фэдэу цыфхэм ясанитарэ-эпидемиологическэ зытет зыпкь итынным, цыфхэм юфшээн къызэтегъэнэжъыгъэным ыкы щынэгъончъэным афэш 2020-рэ ильесым чъэпьюгъум и 1-м нэс гриппым пэшүекоэр вакцинер цыфхэм ахэльхъэгъэным шынааэ тежъугъэтин фае, — закыфигъэзагъ АР-м и Лышхъэу Къумпыл Мурат.

(ИкIэух я 3-рэ нэклуб. ит).

Псауныгъэм икъэухъумэн тегъэпсыхъагъ

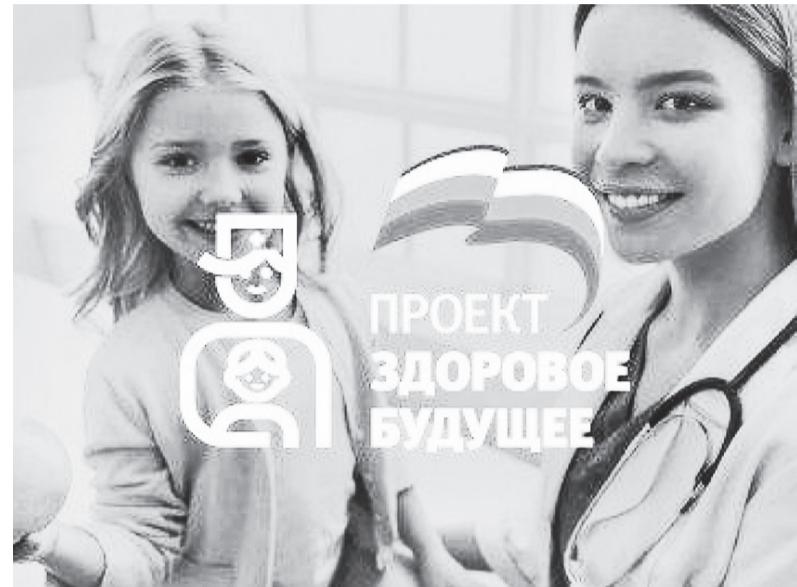
Ильэси 4 хуугъэ партийнэ проектэу «Здоровое будущее» зыфиорэр «Единэ Россием» зыпхыришырэр.

«Цыфхэм яхахь хаубытыкырэ хэбзэлахым щыщэу сомэ миллиони 5-м ехур орфанинэ уз зицэхэм апэлгүэхъэгъэнэм ехылэгъэ унашьо Урысаем и Президент ышыагъэр зэрагъэцаклэрэр тэупльэклү», — кыыуагъ Дмитрий Морозовым.

Проектын тетэу упплэклун зэфэшхъафхэр шъольырхэм ашызэхаш. Гүшүлээм пае, партпроектын чанэу хэлажьхэрэмэр волонтерхэмэр кэлэццыку сымэджэшхэм, поликлиникэхэм язытэ бэмышил аупльэклүгъ. Чыпэхэм ашыл врачхэр ашкэ кваделагъэх. Мыльныкъомкэ Урысаем ишьольырхэм зэдэлжээнэгъэ дэгүү зэрээздырялэн псауныгъэм икъэухъумэн фэгъэзэгъэ льеныхыном хэхвонигъэ регъэшши. Партийнэ иобштвеннэ совет изэхэсигто шъольырхэм къацахахыжээрэ лофтхабзэх щатгушылэх, елан эзэрхэгъэгоу аш фэдэхэр щагъэцэлэнэу игто альгэтуу. Джащ тетэу Мурманскэ, Липецкэ, Волгоградскэ хэхуухэм япроектхэр тыдэки ашагъэфедэ хуугъэ.

«Партпроектын къепхыгъэ общественнэ советэрэ экспертынэ советэрэ зэрээхэтгэхъэхэр дэгүү. Цыфхэм яшлонгынгъэхэм таилдукызэ, тоф тэшэ. Гүшүлээм пае, медицинэ учрежденихэм амал ялагъэп адэбз уз зицэхэм икъюо Ишыагъу афхунхэу. Мы тофытъомкэ партийнэ линие плъыр зызэхэтэшэм, нэбгырэ мин пчагъэм яшыкъэгъэ Ишыагъур агъотыгъ», — кыыуагъ Дмитрий Морозовым.

Партпроектын къызэрэццидэлтэгъэм тетэу коронавирусыр къызэузыхэрэм язэрээ враачхэм ахьщэ тегъахь алэкхэгъэ-алэкимыхаагъэр мыгъэ аупльэклүгъ, а ахьщэм хэбзэлахырэ хамыубытыкыиу арагъэшыгъ. «Медицинэ тофытъехэм щынэгъончъэу тоф ашынным фытгээпсихъэгъэ федеральна шапхъэхэм яктыххын джыдээм тоф дэтшээ. Коронавирусны зыкызэриштагъэм ехыгъээрэ телемедицинэми мэхъанэу илэм нахь зыкызтигъ. Гүшүлээм пае, Москва, Татарстан, нэмыкъ шъольырхэм арьс враачхэм зэпэудзы-

гъэ шыкъэм тетэу онлайн-консультациехэр цыфхэм афызэхашагъэх, къяутэлэгъэ узхэр къафызэхыгъэх», — кыыуагъ Дмитрий Морозовым.

Телемедицинэ технологиехэмкэ цыфхэм зэрэгээштхэм ехылэгъэ законым гъэтэрэзыжынхуу фашыгъэхэр ятолнэрэ хэпплэгъумкэ аштагъэх. «Единэ Россием» и Генеральнэ совет исекретарэрэ Андрей Турчак зэрилтырээмкэ, телемедицинэ тапэкэ хэхъонигъэшши ёшын ылэклүшт.

«Мы аужырэ мазэхэм мафэ къытфэхъуугъ псауныгъэм икъэухъумэнкэ дистанционнэ технологиекхэр гъэфедэгъэнхэ зэрэфаэр. «Единэ Россием» мы ильэсэм иублэгъу телемедицинэ иамалхэм нахь зырагъэушъомбгүнэу игто ылэгъугъагъ, типредложенихэм ашыщхэр законыкэлм льапсэ фэхъуугъэх. Аш къызэрэццидэлтэгъэмкэ, зэпахырэ узхэм льэшшу зызаушъомбгүкэ е ошээдэмышэ тхъамыкагъо къызыхъукэ ары аш фэдэ телемедицинэ технологиехэр загъэфедэштхэр», — кыыуагъ Андрей Турчак.

Амал зэфэшхъафхэр къызфэжъугъэфедэх

Бырсыр шъухэмийн пае чыфэу шъутельыр шъупициныжын зэрэфаэр хыкум приставхэм джыри зэ шъугу къагъэлжысы.

Ашкэ Интернетым иамалхэр къызфэжъугъэфедэнхэ шъульэклишт. Аш пае «Банк данных исполнительных производств» зыфиорэм е хыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и приложениеу мобильнэ зэпхынгъэм фэгъэхынгъэм ясайт шъуихан, чыфэр шъупицинын шъульэклишт.

Мы приложниер сотовэ телефонийн е планшет компьютерым затежуугъэуцоклэ, чыфэр шъутельымэ, ар зыфэдизир, нэмыкъ къебархэр къышуэлкэхъаштых. Электроннэ системэ зэфэшхъафхэм амалэу къатыхэрэ къызфэжъугъэ-

федэхээзэ, шъуичыфхэр шъупициныжынхэ шъульэклишт. Аш фэдэ шыкъемкэ ахьщэр ижкугъэхъагъэ хүмэ, шъуиуахьтэ къызэрэзэтенэрэм даклоу, ахьщэр зэрэштугъээр къэзүүшүхъатыраэ документыр хыкум приставым ехуугъэлэгъурэп. Сыда пломэ, чыфэр зэрэштугъэлжыр компьютерым къыгъэлэгъошт.

Хыкум приставхэм яфедеральнэ къулыкъу и Гъэлорышлэлэу Адыгэим щыэм ипресс-къулыкъу

Хыкум приставхэм къаты

Чыфэ шъутельымэ е тоф горэ къышуфызэлжыгъэмэ зэжнүүгъэшлэнэ пае, хыкум приставхэм яфедеральнэ къулыкъу и Гъэлорышлэлэу Адыгэ Республиком щыэм и сайтэу «Банк исполнительных производств» зыфиорэм шъуихъанышь, аш иамалхэр къызфэжъугъэфедэнхэ шъульэклишт.

Цыфхэмкэ мыр 1999-ын щыт, сида пломэ уиунэ уимыкэу чыфэр зэрэгээ квитанциер къыдэгбэгъын, нэужум банкым е почтэм яотделенихэм ахьщэр ашигбэхъан плъэклишт.

Адыгэ Республиком культурамкэ и Министерствэ льэшшу гухэк щыхъо Урысые Федерацием, Адыгэ Республикэм, Пшызэ шъольыр янароднэ артистэу, Абхазын изаслуженэ артистэу Кукэнэ Мурат Рэшыдэ ыкъом фэтхуаусыхэянэ — Хэгъэгу зэошхом иветеранэу Кукэнэ Зулихъэ Индрис ыпхъум идунай зарихъожыгъэм фэш.

ФЕДЕРАЛЬНАЯ СЛУЖБА СУДЕБНЫХ ПРИСТАВОВ

Проверь, являешься ли ты должником

Фамилия:
Имя:

Регион:
Отправить
Подписаться на рассыпку

Пригласить друзей

Официальный сайт ФССП России

Узфэсакъыжыным нахьышу щыгэп

Министрэм
Мкъызэри-
Іуагъэмкэ, мы
ильэсим гъэт-
хапэм коронавирусыр
къежъэгъакІэу мыш
фэдэ зэхахъэу имамхэм
зэхащагъэм хэлэжъ-
гъагъ. Ашыгъум зэрэ-
гугъагъэхэр гъэмафэм
узыр зэкІекІонэу ары.
Ау пандемиер нахь лъэ-
шэу къычІекІыгъ ыкИ
узыр зызекІекІоштыр
мы мафэхэм зими къы-
Іонэу ышІэрэп.

(Икзух).

Мы унашьом игъэцкээн къылкырыкызы
зэ Адыгэим ыкИ Пшызэ шьольыр ашы-
псэурэ быслыымэнхэм я Диндэлэжъаплэ
кэшакло фэхъу, коронавирусым Адыгэим
зыщимушъомбгүунымкэ шлэгэн фае-
хэм, гриппым зыщахъумэним пае цыф-
хэм шлокI имылэу вакцинэр зэрхальхъа-
щтым илофыгъохэм атегущылагъэх.

Аш пае иофхъабзэм къырагъэблэгъа-
гъэх АР-м псауныгъэр къеухъумэгъэ-
нимкэ иминистрэу Мэрэтикъю Рустем,
Адыгэ Республиком лъэпкэ иофхэмкэ,
ІекІыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкээ-
гъухэм адьярIэ зэлхынгъэхэмкэ ыкИ
къэбар жъугъэм иамалхэмкэ и Комитет
итхаматэу Шхъэлэхъо Аскэр, корона-
вирусым зыщелээхэрэг госпиталэу Мын-
куупэ дэйтим иврачэу, реанимацием
ыкИ интенсивнэ терапилем иотделение
ипашэу Вэкъэшэ Рустем, республикэм
имамхэм.

Иофхъабзэр къызэуихыгъ ыкИ зэри-
щагъ Адыгэим ыкИ Пшызэ шьольыр
ашыпсэурэ быслыымэнхэм ямуфтиеу
Къэрдэн Аскэрый.

Мэрэтикъю Рустем зэхахъэм къызэрэ-
шиуагъэмкэ, коронавирусыр къызежъа-
гъэм къызьбулахъэу республикэмкэ ар
къызыхъагъэхэм япчагъэ процент
0,6-рэ мэхъу. Непэр мафэм ехъулэу
гъэлъешыгъэ шыкIем тетэу иоф ашэ,
цыфхэр къызэраруухъумэшхэм пылыхъ.

Министрэм къызэриуагъэмкэ, мы
ильэсим гъэтхапэм коронавирусыр
къежъэгъакІэу мыш фэдэ зэхахъэу
имамхэм зэхащагъэм хэлэжъэхагъ.
Ашыгъум зэрэгугъагъэхэр гъэмафэм
узыр зэкІекІонэу ары. Ау пандемиер
нахь лъэшэу къычІекІыгъ ыкИ
узыр зызекІекІоштыр мы мафэхэм зими къы-
Іонэу ышІэрэп.

Шышхъэум и 27-м ехъулэу зэпахы-
рэ узэу коронавирусыр Адыгэим ёлгэ-
урэ нэбгырэ 3327-мэ къахагъэшыгъ.
Ахэм ашыщэу нэбгырэ 478-мэ ялазэх
(чэш-зымафэм нэбгырэ 19 хэхъуагъ),
хъужхъагъэхэр — 2822-рэ (чэш-зымафэм
19 хэхъуагъ), зидунай зыхъожыгъэхэр
нэбгырэ 27-рэ (зы нэбгырэ хэхъуагъ).

Министрэм къызэриуагъэмкэ, коро-
навирусым зыщелээхэрэг госпиталищири
пштэмэ, непэ нэбгырэ 360-м ехъу
ачIэль. Узыр зэкІекIуагъэу плон-плъекы-
щтэп. Процент 65-м клахъэу плэклорхэр
ушагъэх. Мы мафэм ехъулэу сымэджэ
дэйхэри тиIэх. Гукъау нахь мышэм, къэ-

зидунай зыхъожыгъэхэри щыэх. Джы-
рэблагъэ Красногвардейскэ районым
щыщ бзыльфыгъэу ильэс 60 зыныбжым
идунай зыхъожыгъ. Лабораторнэ уш-
тынхэм къызэрагъэльгъуагъэмкэ, аш
льясэу фэхъугъэр коронавирусыр ары.

— Зэпахырэ уз щынагъоу коро-
навирусыр цыфхэм къямыолIэныр
непэ анахь иофыгъо шхъяаэу ыкИ
гумэкыгъоу тиэхэм ашыщ. Цыфхэр
бэу зэхэмыханхэу, шапхъэу щыэхэр
Іэпэдэлэл амьшынэу тыкъяджэ. Мафэ
къес мы узыр ялэу сымэджэшым
къашэрэм япчагъэ къышыкIэрэп.
Арышь, ыпэкIэ тызытетыгъэ режимым
тытектыжыныр жылыу сеглэв. Бэрэ-
скэшко нэмазыр яунэхэм щашынэу
имамхэм унашьо зэршыгъэм адес-
гъаштэ, — къыуагъ министрэм.

— Мы мафэхэм анахьэу тынаэ
зытедгъэтэирэг гриппым пэуцужырэ
вакцинэр цыфхэм ахэлхъэгъэныр
ары. Шышхъэум и 28-м вакцинэр
Адыгэим къылэкIэхъагъ. Мы иофхъаб-
зэм хахьэу йоныгъом къыщегъэжьа-
гъэу цыфхэм япроцент 60-мэ, узыр
къяолIэнымкэ «щынагъо» зышхъа-
щтыхэм япроцент 75-мэ вакцинэр
ахальхъашт. Гриппым пэшүеклорэ
вакцинэу мыгъэ къыдагъэгъигъэр
аушэтигъэу щыт, уз хыльзэ къыхэ-
кынэу тлъйтэрэп. Вакцинэм цыфым
иммунитет ыгъэлтигъэт, аш ишуагъэ
къымыкштэм, зыпари зэрар къыхы-
штэм. Къэлгээн фае, практикэм къы-
зэригъэльгъэхэрэмкэ, вакцинэм зы-
пари зэримылтыгъигъэр, ау гриппыр
зыхэужынхъэкIэ цыфыр аш илъы-
кын ылъэкIыщт. Арышь, цыфхэм ар
къагурыоу, нахьыбэм ахатльхъэмэ
бэкIэ нахь дэгъу. ШлокI имылэу вак-
цинэр апэу зыхэтльхъащхэм ашыщых
медицинэм илофыгъэхэр, кIэлэгъад-
жэхэр, зыныбж хэкIотагъэхэр ыкИ
хэужхъянахыгъэ уз зиэхээр. Корона-
вирусыр джыри зэкІекIуагъэп. Бжы-
хээ-кIымэф лъэхъанын гриппыр ыкИ
пэтхъу-лутхъур къызежъэкIэ, джащы-
гъур ары иофыр дэйдээ зыхъущтыр.
Зэпахырэ узитури зызэхахъэкIэ, аш
«микс инфекция» palo, цыфхэм ар
фэукочыщтэп. Аш пае, зэкIеми ты-
къяджэ, мы иофыр Іэпэдэлэл амь-
шынэу, вакцинэр зыхарагъэльхъанэу.
Режимым тытекы хуущтэп, маскэр
түмийлэу, шапхъэу щыэхэр тымы-
гъэцакIэхэ зыхъукIэ бэдээ къэ-

Госпиталым иврачэу Вэкъэшэ Рустем
мы уз щынагъом зэрэпшүеклохэрэм,
сымэджэшым чээлхэм япсауныгъэ
изытет зыфэдэм зэхахъэм къеклонла-
гъэхэр щигъэгъозагъэх. Аш къызэриуагъ-
эмкэ, коронавирусыр нахьыбэу къы-
ззутаплэхэрэр зыныбж хэкIотагъэхэр,
шьоуцыгъу уз ыкИ хэужхъынхъэгъэ уз
зиэхээр, цыф пщэрхэр арых. Анахьэу
узыр къяолIэным ишынагъо зышхъа-
щтыхэм ашыщ бэ къэзыщечыхэрэр.
Мынхэм жы дэйбоу къазэрэфэмшцэрэм
къыхэкIыкIэ аппаратым пагъанэх,
адрэхэм афэдэу узыр афэукочырэп.
Аш пае сакыныгъэ къызхагъэфенэу,
зыфэсакъыжынхэу имамхэм закыфи-
гъэзагъ.

Джащ фэдэу къэгущыагъэхэм къоджэ
псэуплэхэм яимамхэм аралуагъ бэрэ-
скэшко нэмаз зэхахъэхэр амьшынхэу,
цыфхэм, анахьэу ныбж зиэхээм, шлокI
имылэу привикхэр ашынхэ зэрэфаэр
агурагъэлонэу.

Нэужжым диним иепллыкIэкIэ узым
уэрэпшүеклон плъекыщтым фэгъэхы-
гъэу къегущыагъ имамэу Дзэукъохъ Анзор.

Коронавирусыр нахьыбэу къызэу-
таплэхэрэр зыныбж хэкIотагъэхэр,
шьоуцыгъу уз ыкИ хэужхъынхъэгъэ уз
зиэхээр, цыф пщэрхэр арых. Анахьэу узыр
къяолIэным ишынагъо зышхъащтыхэм ашыщ бэ
къэзыщечыхэрэр.

сымэджэн ылъэкIыщт. Аш фэдэ
зыхъурэм джыри иофшаплэхэр зэ-
фашыщтых, цыфхэр агъэтысныщтых.
Арышь, тызфэжъугъэсакъыжых.

Мэрэтикъю Рустем къызэриуагъэм-
кэ, цыфым иммунитет коронави-
русыр есэним пае, зэкIемки процент
60-м клахъэу сымэджэнхэ фае. Мыш
дэжжым министрэм къылэгъэтихъигъэ
уз щынагъом къыхэгъэзэним,
гъэххъужхъыгъэним ыкИ аш пэуцужы-
гъэним тивраххэр зэрэфхэзэйхэрэ.
Адрэ зэпахырэ узхэм афэдэу мэ-
кIэ-макIэу цыфым иммунитет мыш
есэцти ыкИ нахь псынкIэ къыфхъущт.
Ау мы мафэхэм аш джыри тыкъы-
фэукочыгъэп, аш уахътэ ишыкIагъ.
Гукъау нахь мышэм, бэхэр егъесы-
маджэх, цыфхэр малэх.

ІекІыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэп-
къэгъухэм адьярIэ зэлхынгъэхэмкэ
ыкИ къэбар жъугъэм иамалхэмкэ и
Комитет итхаматэу Шхъэлэхъо Аскэр
Адыгэим ыкИ Пшызэ шьольыр ашыпсэ-
урэ быслыымэнхэм я Диндэлэжъаплэ
кэшакло зыфхэхъуэло иофхъабзэр игоу
ылъытагъ. Джащ фэдэу коронавирусыр
цыфхэр щиухъумэгъэнхэмкэ шлэгэн
фаехэр, узэрэзеклошт шапхъэхэр зэрэ-
хэгъэ узыгъэзээрэ тхаплэу къыдигъэ-
гъэгъэр щытхъукIэ афильэгъуугъ.

Имамхэм иофхъабзэм упчлабэ къы-
щатэтигъ, ахэм ашыщ зэпахырэ узэу
коронавирусыр илъыкIыгъэхэм яхъэдэ
фэо-фашхэхэм ягъэцкIэн. Медицинэм
иофшаплэхэм ахэм игъэктотыгъэ джэуап-
хэр къаратыжыгъэх.

KIAPRЭ Фатим.

Пенсиехэр

ЛэжьапкIэр «конвертым дэмүлъимэ»

Цыфым ипенсие лъапсэу фэхьюрэр һофшланпэу зыутым страхованиемкэ взносэу мазэ къес Пенсиехэмкэ фондым фигахырэр ары. Взносхэр унэе счетэу илэм щагъенафэшь, ащ кыпкырыкыхээз пенсиер къалтытэ.

Страхованиемкэ взносэу зэлуклагъэр нахыбэ къес, пенсиене агъэнафэрэри нах ин. һофшланпэц чыпір къезтигъэм лэжьапкIэр гъэбылыгъэу, «конвертым дэлтээ» къетымэ, взносхэр фондым ыгъахыхэрэп ө ытулпшэр мэклэдэд. Ауштэу зыхыкIэ, пенсиер зэрэмкIэштыр нафа.

«Конвертым дэлтээ» лэжьапкIэм цыфир зазэгыкIэ, ныбжыр нэсымэ пенсиене фагъэнэфштыр зэрэмкIэштым имызакью, социальне фитыныгъэу илэхэри членэх. Гүшигэ пае, къэсиймэджагъэу охтэ гъэнэфагъэм һофшланпэм щымылагъэмэ, ар къэзыушыхатыре тхылтыр кыхыгъэми, зыпари кыратыщтэп. Джаш фэдэу отпуск куагъэм, сабый кыфэххуузыи ахьщ кыфэкштэп.

һофшланпэм цыфир щитхыгъэу, мыгъэбылыгъэу лэжьапкIэр кыратыми, иунэе счет изветт лылпльэн феа. Сыда пломэ, взносэу фатырэр ащ къегъэлтагьо. Пенсиехэмкэ фондым интернет нэклубгоу www.prfif.ru зыфилорэм щизэргигъэшлэн ылъекыщт. Ар пстэумэ анах ىрэфэгъу.

Ащ имызакью фондым ичыпIэ органэу зэпхыгъэм е МФЦ-м якуалам, къэралыгъо фэло-фашэхэм япортал лъэу тхыль щитими, джэуап ыгъотыщт.

Нахыбэу зэхадзы хъугъэ

ИльэскIэ узэклэлбэжьмэ пластикым хэшыкIыгъэ пкыгъохэр шхъафэу цыфхэм ратэкъонхэу контейнерхэр пыдзэфэ пытэхэм ядэшын фэгъэзэгэе региональнэ операторым ыгъеуцугъэх.

Нэужум кызэрэнэфагъэмкэ, Адыгейм щыпсэухэрэм ахэр игъоу алъытагь, нахыбэу агъэфедэхэ хъугъэ.

Ащ фэдэ контейнерхэр тхъамафэм зэ үүшгээнхэу графиким итыгь, ау джы зэрхууцугъэмкэ, ар макэ. Гъэмэфэ мэфэ фабэхэм пластикым хэшыкIыгъэ бэ-

шэрэхбэм арьт псыр нахыбэу цыфхэм агъэфедэ ыкIи контейнерхэр охтэ кIэклым ушъагъэ мэхъух.

Ащ фэш шышхъэу маэу тызыхэтим региональнэ операторым графикир нэмыкI ышыгь. Джи ахэр тхъамафэм тlo, бэрэскэжьирем тхъамафэмрэ, икIэрыкIэу ыгъэххазырыжынх феа.

Ны мылькум кыхэхыгъэу

2018-рэ ильэсым кыщыублагъэу ны мылькум кыхэхыгъэ ахьщ тын мазэ къес кыфэклонэу унагьом ыгъэпсынэу фитыныгъэ щиэ хъугъэ.

А ильэсым ишылэ мазэ и 1-м ыуж ятлонэрэ сабыир кызфэххуузые е ыпгунэу зыштэгъэ унагъохэр ары мыш кыхиубытэхэрэр. Унагьом ахьщ тынры кытефэмэ ышлэнэм пае аужырэ мээз 12-м гъотэу илгэээр нэбгырэ пчагъэу исым тырагошэн феа. Зы нэбгырэм тэфэрэр цыфир зэрэпсэун ылъекыщт ахьщ анах макIеу субъектым щагъэнэфагъэм фэдитум нэмысырэмэ, лъэу тхылтыр ытын фит.

Адыгейм ащ фэдэ ахьщ тынры унагьом кыщыраталином пае зы нэбгырэм тэфэрэр сомэ 20206-м ехъунэу щитэп. Мазэ къес къятыштыр сомэ 9599-рэ мэхъу. Унагьом гъотэу илэр кызальтыкIэ лэжьапкIэхэри, пенсиехэри, социальне ахьщ тынхэри, стипендиехэри, нэмыкI ахьщ компенсациехэри кыдалтытэх. Ахэр тхылхэмкэ къэгъэшьыпкъэжьгээнх феа щит.

Лъэу тхылтыр Пенсиехэмкэ фондым ичыпIэ органэу унагьор зыпэблагъэм, МФЦ-м е «унэе кабинетым» аштын ылъекыщт. КIэлэцыкIум ыныбжь ильэсич мэхъуфэкIэ зыщишаем ытын фит. КIэлэцыкIум ыныбжь мэзихым шомыкIызэ лъэу тхылтыр ытыгъэмэ, апэрэ мафэу кызышхуузыем е ыпгунэу зыщиштагъэм кыщегъэжьагъэу къалтытэшт, нахь клаас хъугъэмэ, тхылтыр зыщиштагъэм кыщыублагъэу къатышт.

Ны мылькум исертификат зытетхагъэм исчет кIэцыкIум ыныбжь ильэсич мэхъуфэкIэ ахьщэр кыхъашт. Ны мылькум кышишдэлтэгъэ ахьщэр унагьом ыхыгъэмэ е зыщиштэуруе чыпIэр зэблихуузыем ахьщ тынры къагъеуцщт. Ар кызышфаклорэр ильэс зыхыкIэ, тхылхэр икIэрыкIэу ыгъэххазырыжынх феа.

Сабыибэ зиIэхэр нахыжьэу...

УФ-м пенсиехэмкэ исистемэ фашыгъэ зэхъокыныгъэхэм цыфыр пенсием зыщишкIощт ныбжыр кыэтигъэнэу, һофшланпэ ильэсийбэ зиIэм ащ нэмысырэм ыгъэпсын амал етыгъэнэу, пенсием зыныбжь екло-лэгъэхэм һофшланпэ чыпIэмкI, нэмыкI лэныкIохэмкI адеэгъэнэу кыщыдэлтыагь.

Сабыибэ зиIэ ныхэр пенсием зыщишкIощтхэри мы законим щигъэнэфагь. Сабыитф е нахыбэ зиIэхэр пенсием зыщишкIощтхэ ныбжыр энэхэнэу ащ кыщено. Джаш фэдэу сабыиш, плы зиIэхэми аныбжь нэмысырэм пенсиер агъэпсынэу фитыныгъэ къареты. Бэзльфыгъэм сабыишымэ илэр, ыныбжь нэсынкIэ ильэсич къенагъэу (ильэс 57-м), плы илэмэ — ильэсипл къенагъэу (ильэс 56-м) пенсием клон фит. Ау мыш дэжьын шапхъэу щигъэнэфагъэхэмкI, ильэс 15-м кыщымыкIэу һофшланпэ ильэсхэр, пенсиехэмкэ коэффициентэу ишкIагъэм фэдиз илэнхэ, кIэлэцыкIум хэм аныбжь ильэс 8-м нэсыфэкIэ ыпгүгэнх феа.

Шыгу къэдгэжьэжьын, пенсием зыщишкIощтхэ ныбжым къэралыгъор игъорыгъоу техъэ. 2028-рэ ильэсым нэс ащ ыкъудыицт. Мыгъэ пенсием клон фэягъэхэм зи ильэрэ мэзи 6-кIэ ар афызэхлахьагь.

УФ-м Пенсиехэмкэ ифонд и Къутамэу АР-м щыэм ипресс-къулькыу.

Усакомрэ тжакомрэ гушъхъэбаниныгъэм иухъумаклох

Усакомрэ, тжакомрэ... Цыф кызэрклохэп ахэр. Гум игукъауи, игухэк хылыи, игупши сэ зефэшхъяфхэри ахэм кыратыкын альэкы. Аш фэдэе еплыкээр бэшлагээ зышиэр, ау непэ тхыгъэу щиэр нахыбэ хуульми, гум кинэжъеу, гупши сэр лагэу аётэу къахэкырэр нахь Макэ зэрэхъуугээр нэрыльэгэу.

Егъашэм музэ зыгу имыль цыфыр поэт зэрэмхъущыр къало. Зым ытхыгъэм гупши сэ куу хэлтээ цыфхэм аштэ, ар поэт хүщтэл ало, адрам итхыгъэхэр псынкэу ашэгүүшэжых, стихоторвэр цээр илэу къэнжых. Ауштэу зыкіхъурэм лэпээз тъэнэфагъэ ил ыкын нахь итээгъотуугээр утегушиэн фое.

Енэгүяг эусэхэр поэзием нахь пэчижээ зыкіхъурэр цыфхэм ягушхъэбаниныгъэм нахь макэ зэрэхъуугээм елхыгъэкэ. Цыфыгъэр, зэхэшыкыр, гукэгъур, шуульгэгъур, дунэе еплыкээр зынэсиггэхэр мафэ къэс цылэнэгъэм къихэцых. Ауштэу зыхыкэ усаком ишьерильхэри фэдэе пчагъэкэ нахь ины мэхъух. Уахтэм дыригъэштэнкэ аар, цыфхэм ягультиэ, ягупши сакэ, еплыкэу ялхэр зэрихъокынхуу къэлэмэр эштэ.

Тиадыгэ поэзие чыпэ гээфагъэ щизыубытыгъэ усакомрэ тиэх. Ахэм ятхыгъэхэм сакытегушиэнэу пшьериль зыфэзгээуцжырэп, ау къихэзтээшымэ сшоингъор цыфу дэхагъэм, къебзагъэм, нахыншум афэцагъэр нахыбэ зыхыкэ, усаком ытхыгъэм ыуасэ къизэрэлгъоцтыр ары.

Бзыу цыкыр алерэу шхъяфитынигъэр зэрэтхъагъор зэхэзышлагъэм фэдэх гум кыкырэ макъехэр. Гушилехэр дахэу зэгъэфэгээ къодыекэ усэхэр поэзие хүйтэхэп. Сэ сишошыкэ, поэтыр гум иорэдьиу ыкын игунджехуу щитын фое.

Тыгу къэдъекыжыных я

XIX-рэ лэшлэгум псэущтыгъэхэу адыгэ лэпкэ литературам гушхъэбаниныгъэ ыкын идеинэ лялсан фээшигъэгэ просветитель цэрихъэу тарихын кынхэнэжыгъэ Нэгъумэ Шорэ, Хъанджэрье Султан, Кызджэрье Султан, Адылджэрье Клэшыкъо, нэмийхэр. Жанрэ зефэшхъяфхэмкэ тхыгъэу

психологилем ылъэныкъо пстэуми анэсхэу зэрэштыгъэхэр ахэм ахэольагьо. Етлани гэшлэгъонир лэпкэ сословиемэ язэфышигъыкэ, ежь сословие пэпчь гупши сакэ, гушилакэу ахэльгъэр къизэрэлгъоцтыгъэр ары.

Лэпкэ шлэнэгъэм гэхъэгъэшүхэр ышыгъэхэм, тарихын,

чылэр, тиклэгэгэ зышикыогъэ чыпэхэр, ахэм япхыгэ гукээхъяжхэр.

«Къушхъэм сыйдэкуюам синэллэгэу къубытыгъэм идэхагъэ Тхэр зэшүүлэгээ чыпэм фэдэу къысцихъуг. Чыгхэр къэягъэм зэльштагъэх, бзыумэ яорэд лагэу зеэтишь, джэрпэдэхъэу къушхъэ тлаукалэм щэклосэжы...», — къетхы Къызджэрье. Ильэс пчагъэ тешлагъэр мы чыпэм ар зышимыагъэр, ау ихэку клас зэрэтельгэгээ лыпытэй икэлэгээр, аш елхыгээ гупши сэхэр ыгу къидихъягъэх. Гушом игүсэу нэпэсри нэкум изы хууль. Гум ихыкырэ къизытотыкын зылэхъяштыр ахэр зэхэзышлэгээ цыфыр ары. Къызджэрье аш фэдэе гушилехэр къизэригъоцтыгъэр нафэ.

Цыфын ишлэж зыфэдэр, гукээхъяжхэм мэхъанэу ялэр дэгүүдэдэу къыщегэлгээ зэльшагээр шлэнэгъэлэжэу Хыагъур Айтэч итхыльэу «В плену у памяти скитаюсь» зыфиорэм. Ишылэнгъэ зэрэштигэе чыпэ гээфагъэхэм япхыг. Ильэсэбэ тешлагъэми, цыфын игукээхъяж анахь лялэхэр зэпхыгээ чыпэхэм ыгу афэцагъэр, анесы шоигьоу мэхъу. Аш узынэсикэ зэкэ гум къидхъялжы.

Айтэч джыри цыкыгъэ Адэмье щыпсэущтыгъэ ятэшигъоу Сасэ дэж къетын фаеу зэхъум. Ильэсхэр куагъэх, ашпээрэ еджаплэри къуухыг, ау гукээхъяж Адэмье елхыгъэхэм рэхънатыгъэ къырамытэу илахыл клалэ горэм ельэлиу аш зыригъэшагь. Псынкэу къеклохъяштуу къырилу псыхью Шхъягъащэ инэпкэ фиузэнкыг. Сыд фэдэе гукээхъяж аш елхыгъэхэр? Адэмье зыщээм ильэсигбүү нынэп ыныжыгъэр. Хэзэгүү зэошхом къинэу, тхамыкагьоу къиздихъягъэхэр цыфхэм джыри зэхашштыгъэх. Ары ушхъягъу шхъялэу фэхъуугээр ежь аш къетынми.

«Шхъягъащэ инэпкъхэр зээзыпштыгъэ гүгээр...» Ауштэу игукээхъяжхэм къахэнэа зээзыпхыкыпэу Адэмье А кудрьо мээрэ зээзыпштыгъэр. Къашшокэ къизэпхыкыжырэ цыфхэм янэ ахилгээж шоигьоу гүэу ахапльэштиг. Аш фэдэу нэбгырэ тхьапша а нэпкын къитехъагъэр...

Ежь Айтэч ыгу итэхъягъэхэм янэ аш зэрэшжэштигъэр, кэлэлэцыклоу а земан къинхэр зыдигошгъэхэм яшылэнгъээ гъогу зэрэхъуугээр, Шхъягъащэ ипсычьеэр къабзэ, Кудрьо мээзүү нэпкыр зыгъедахэштигъэр...

«Сыда мыш фэдизэу узэгупши сэрэ ыкын узэлпэлтиэр?» — шоигьшлэгъонэу къеупчыг Айтэч чылэм зыщэгээ клалэр.

«Сэ сыйэпхыр, сльэгүүр, гупши сэу, гукээхъяжхэм джыри сыйзимытупхыхэр сыйдэштэу къесон спъэкына? Ахэр зэкэ сэры зыхээр, зэпзыгъягъэр ыкын зыуштыгъэр», — ыгуу зэриожыг Айтэч.

Мыш дэжым къыщхъягъэштигъэр нэбгырэ пэпчь ишылэнгъэ гъогу кэлэгүум чыпэ ин зэрэшигъащэ ыкын мэхъанэшко зэриэр ары. Алерэ гумэкыгъохэр, гүгээгупши сэхэр, дэгнур е дэир зыфэдэхэр ашыгьур ары зызэхашшлэхэр. Ильэсэбэ тешлагъэу, тизэхэштигъы хэхъуагъэми, кэлэгүум елхыгъэ гукээхъяжхэр мыклюсэжын жуагъохуу тишилэнгъэ мэхъу.

Гум ихыкын ылъэкиштыр зэфэшхъяф, хуугъэшлэгъа бэхэм япхыг. Ахэр къизытотыкыштуу гушилехэр къэбгъотинхэр псынкэлэп. Ары усакомрэ тжакомрэ япшэрилхээр къэзгъянхэр. Сэ сишошыкэ, къэлэмэр зыштэрэм цыфыгъэм, къебзагъэм, шуульгэгъум ягъунапкъехэр къуухумэнх фое.

ПЭНЭШЬУ Аскэр.
Гуманитар уштывнхэмкэ Адыгэ республикэ институтын иофиши.

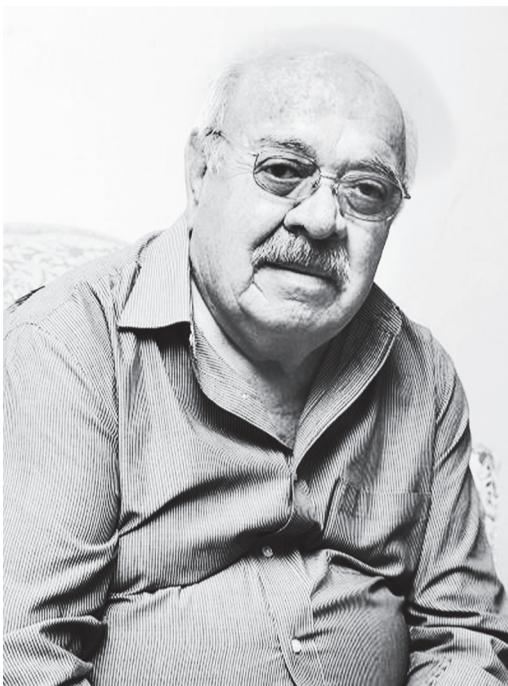
къагъэнагъэхэм лэпкын агуэр апсэрэ елхыгъэу, адыгэ шылакээм, гупши сакэ, лэпкэ

этнологилем, литературам зэхагъын фаеу щиэр бэ. Анахъу унаэ зытебдэн фаер адыгэ просветительхэм гумэкыгъоу къыхагъэштигъэхэр научна лялсан ялэй лагээлтэйэнхэр ары. Анахь шхъялэхэм ашыщ адыгэ шэн-зэхэтыкэхэм зэхъокынхыгъэу афэхъуагъэхэр, лэпкэ психологилем, менталитетыр зыфэдэе хуугъэхэр.

Охтэ макэл тешлагъэр Къызджэрье Султан ытхыгъэхэм ашыщэу «Долина Ажитугай» зыфиорэм алерэу сыйэдэхгэгээ ынхуу. Гупши сэу сийэшынхъягъэхэр сэгүү итэхъягъэхэу, зэфэсхысийхэе сшоингъоу аш джыри къыфэзгээзэжыг. Анахь сэгүү хэпкагъэр цыфым ишлэж дахэу, къабзэу къизэрэнагъэр зэригъэлтэйлэрэр ары. Етлани бэрэ къыхафэх непэ тэ мэхъанэшко зэтмытырэ, тымыгъэлтэйлэрэр тэлкынхъягъэхэр

ХЭКУР АНЭ ПЭЛҮҮТ

— Щухъэйб, хэкужъым
къэзгъэзжыгъ аэрэ адигэ-
хэм ясатырэ ухэтыгъ. Тхьашп
уныбжыгъа аш фэдэ гупши-
сэхэр пшхъэ къихъэхэ зэ-
хум?

— Иорданием икъэлэ шъхьа-
лэу Амман 1936-рэ ильэсэм
сыкъышыхъугь. Тызэрэадыгэрг,
Къэбэртаем тызэрэшьцыр тышэу
нахьижхэм таплуугь. Тиунагьо
сабыхих къихъухъагь: Щэрифэ,
Щэхьирэ, Іэдиг, Щыхъбан, Щу-
хъэйб, Башир. Нымрэ тымрэ
ары хэкужьым фэгъэхьыгъе
къэбархэр къытфэзыготэжьы-
щтыгъэхэр. Ахэр ныдэлъфыбзэ
нэмыкыкыгэ къыддэгүшыгэшты-
гъэхэп, лъэпкь хабзэмрэ на-
мысымрэ тигъэшэг гъуазэхэу
тыкъэтэджыгь.

Емрэ шүүмрэ зыщызэхахфирэ ныжмын сзыихыгээм кыншгээжьагыгээ Къэбэртаем сыклохынэу сыклемыхжопсыгыгээ зы мафи къесшлэжырэп. Тягээж плаштэхэм яхэку сэ сапэ къэзгээзжэхыгын щигэгээх (яхьрэт Тхьэм нэф еш!). Ау лэкынб къэралыгьохэм къарыкыжыгыгэхэу джыдэдэм Къэбэртаем щыпсэухэрэмкіэ сэры нахыхжыр.

— Абейкъо нахылжхэм хэкур сыйдигъуа кызыабгынагъэр? Атэжь чынальэм фэлжэхылыг кэбарьхэр хэта кынфэзьыртэжылыгъэхэр?

— Сяте Мэзан хэкужьым хэхьэрэ Ислъамын къуаджэм къышыхъуг. Блэкыгъэ лэшлэгтум иублэгтухэм адэжь (нахь пэсэнкни мэхь ар зыхъугъэр) сятахъэй Абекъо Мухъамед-рэ ышнахъыкIэрэ яунагъохэр ягъусэху хэкум икыжыгъагъэх. Джашыгъум заор заухыгъэм бэ тешлэжыгъагь. Ау янеущырэ мафэ зыфэдэ хъуцтымрэ зэрыс хъугъэх къэралыгъом ихабзэхэмрэ афызэхемыгыгъэу, динэу зэрахъэрэр зэраухъумэштим тегужъыникыгъэху а лъэхъаным щытыгъ. Къызэрарамыгъэзэжыщыр ашлэу, хъэджкашлэ клохэу али, Абекъохэм хэкур къабгынагь.

1905-рэ ильзэсүм ахэр Иорданием ифагъэх. Тхьэм ишувшилэкіл, хэкі ямылэу, гъогум тетхээзэ, джыри зы шъао къа-

Абейкъо Щухъэиб Мэзан ыкъом хэкужым кызыгъээжыгъэр ильэс 50 фэдиз хьущтми, тикъушхъэ лъагэхэмкіэ, губьо хъоо-пщаухэмкіэ, псыорхэмкіэ, хэкурысхэмкіэ зыфэгъэпльэ-кырэп. Зыныбжь ильэс 85-м ит нахыжым хэкум къэзы-гъээжыгъэхэм я Мафэ ехъуллэу сыдэгущыгэнэу хъугъети, ыгу кызыэрээхахъэрэм гу лъистагь.

хэхъуагъэу псэуплэ афехъуцт чыпгээм нэсыгъэх. Джащыгъум ильэс 13 — 15 сята ыныбжыгъэр

— Истамбул тъогужым рыхла-гъэхэм хязабыбэ ашэчыгь, атэж чынальэм кыыфы-зэмыйпльэкъижын гээ ахэм ахэтэгээштүн. Хымээ чыгу укын-щыхъугъэ тетзэ, Щухъэйб, атэж чынальэм псэкээ си-дигуун зыкыыфэпщэнтигь. Льым хэт атэ кэнэу а зэхашэр кыыпфэнагъэштын...

— Хэкури псэри зы чысэ илъых, хэкури анэри а зы къопсымкэ адыгэгүм пышлагъэх. Йоффхэр хэкужыым зыщзызетуцожкхэкэ бэмэ къагъэзэжынэу алоштыгъ. Сятэжъэ Абейкъо Мухъамэди аш щыгугызыэ ибын ыплуу, хэхэс щылэнгызэм хи-гъяуцуугъ. Ау зыкки ашигъэзэу-пшагъэп хы Шуццээм ыкыбыкъэ хэкуре лъэпкъэрэ зэрашырээр.

Хэсгүй нэвтрүүлж бий болгоход туслахад
Фэмьеу сяте чыгужьым
раштыжыгъагъ. Унагъом зиу-
гъоижыгъахаэу, шыку-цукухэр
зэклашыгъехеу зыдэхъугъэр
амышэу Мэзан зигъебзэхыгъ.
Чең-зымафэрэ лыхыгъуяхъехеу,
янэшым дэжь зыщигъэбылтыгъ
тэгэу къагъотыжки, хымэ хэ-
гъэгу зыдираштыжыгъеу аш-
кыытотжыщыгъ. Бэхъсан түа-
клиэр гүнэнчхъеу къызэрэпщы-

хъурэм, кымафэм къызыщты-
кэ иныбджэгүхэм ягъусеу
чынэ ашт къызэрэшырафэкын-
щыгъэм, атэжъ хэкум къы-
шыкыгъэ чыргхэмрэ къэгъа-
гъэхэмрэ афэдэхэм нэмыхык
чып! э зэращыримыхылыга-
гъэм, ицыифхэм афэдэ зэрэ-
гъотыгъуаем ягуу бэрэ сятэ

ым кызыгъэзжыгъэр
загэхэмкіэ, губъо
хэмкіэ зыфэгъэпльэ-
тым хэкум кызы-

фэхүнэу. Мэзищым кыыклоц джэуалыр кысцэкігъэхбажынэу джащыгум консулым сыкыигъэгугъягъ. А мазэхэр сэ зэрэзгъякгуагъэр Тхээ закъор ары зышлэрэр. Цапэкіэ спсэ сыйгым фэдагь.

Консулым дэжь пчэдүйхим сыклон фаеу къызысалом, чэшүүн бэ склэхэкігъэр. Нэф сфермыгъэшьеу консульствэм ипчээлүпэ сыйхувагь. Тхыиль горэхэр къысфищэйхи, непэ щегъэжьагьэу СССР-м сыйчи-псэун сыйзэрэфитир, сыйфаемэ уахтэ гореклэ аш сыйчиэнэыш, Иорданием къэзгээзэжын зэ-рэспльэкищтир къысиуягь. Сэц нахь насыпышо дунаим те-мытэу, сянэ-сятэхэр къэтэджы-жыгъэхэу а такъикым къыс-шыхувагь!

— Хэкүжьыр, аш ицыгфхэр сидэүүщээ кылпэгэгэйгээхэ? Узэсэгээ чылпэр пхъожынкээ кыныгээба?

— Хэгъэгүр хэсэгээлтийш, фэтэрүүр в лэжапалэр цыифым зихъожькыи, зэмийжэгтээ иофигуабэмэ яутгалэ. Ау ахэр аш фэдизээ сэргкэ къинигэхэп. Сихэкужь сыйцисэунэу фити-нигэгээ зэрэсилэр, тэц фэдэх хэхэс мин пчыагьэмэ яхьопса-пилэ нэхапилэ зэрэсфэххурэр ары сэргкэ анахь мэхъян зилагьэр. Къухъэлъатэр нахь лъагэу дэ-клюе къэс сыйбъэгу дэмьиже-жьёу сыйгу зиэтэштыг, сэш нахь насыпышо дунаим темы-тэв. Къысшыхууштыг.

Тхъэм ишүүлэкэл, лэжьапли къысфагъотыгъ, пэсуплэ уни къысатыгъ. Хашуцэл Мухъамед ишүагъэкэ мыш дэжьими тиофур, зэпифагъах.

тилофхэр зэпүифагъэх.
Непэ дэгьоу тышыл. Тиунадьо
пшъешьитгү (Тэмарэрэ Мус-
льимэтрэ) къихуухьагъ. Тхъэм-
кіэ шыкур, ахэм къапыфагъэ-
хэри къэтльэгъужыгъэх. Си-
пхъорэльфхэу Амирэ, Динэ,
ахэм ябыныжхэу Айдэмэры,
Аминэт, Алый сищыгъэныгъэ
къысфагъэдахэ.

— Щухъэйб, щыңынгъэ гъогу гъэшлэгъон къэпкүргъ. Къэбгъэшлэгъэм узырыпплэжкъэ, нахъ шъхьаалу ащ хэлтыгъэу, икупкүр щытыгъэу сыда къэплэзүрэ?

— Синыбжыкылгыу ашкыл эпльыккыл
силагъэр зэхъокылгыэ хүргүлэп:
щылэнгъэм щынахь шыхъаэр
Хэку уилэнлыр ары! Зятэ зи-
мылэжж сабыир ибэл. Аш иба-
шьо кызылтеорэр янэ шыхъа-
щымытыжь зыхъукыл ары. Хэкур
анэ пэлъыт. Уянэ ыкокыл шъабэ
усээ узэрилгүрэм фэдээ, хэ-
кужьым ушыпсэунри боу тхъа-
гьо. Джы кызынэсигъэмий зыс-
фэгъэлпэлкыл эрэл. Сыкъэзывуц-
хъэрэ пстэури: цыфхэри, чыю-
псри, тиуашьуи, тичыгуй алээ

— Опсэу, Шухэйб. Убынхэми, ахэм къатекыжыгэхэми ашьхьагь бэрэ Тхьэмурегъэт! Атэжь хэкум Тхьэмгу шынчегъаф.

**Дэгүүчүүлэгч
ЖЫЛСЭ Марит.**

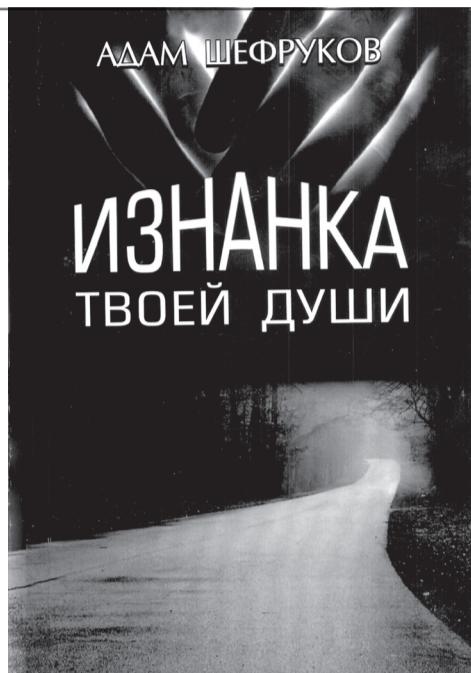
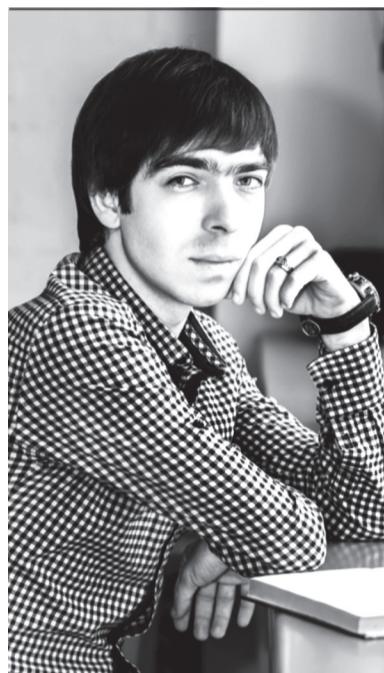
Сурэтхэм арыйхэр: Абей-
къо Щухъэибрэ аац ыш ыпху-
рэ; Щухъэиб ипхъорэльфхэм
ягъусэү.

КъБР

Ныбжыкэ творчествэр

Гульачэм нэсыгъошоп

Уегупшиисэмэ, ягъо кіэхьа-
тъа къаломэ ашлоньом, е ацэ-
радоным кіэхъопсыха?

Үпекэ тхыгъехэм усэкю
чэпхыгъехэр яшылпкэу ямы-
джехэу, ахэм ахэлтыр кламы-
гъэтхыгъеу, яшлош кърамы-
люлпэу, щыбзэм ар кіемыкы-
гъеу къыхаутыщтыгъеп, джы
пчъехэр зэуухыгъех. Плышишо
горэ илахэу, хэутакохэм зяб-
гъаштэмэ, нэрэ-лэрэм къидэ-
кыщых.

Шылпкэ, непэ адигэм яна-
хыбэр абзекэ тхэнхэ альэ-
кырэп, ныдэлхыбзэр ашлэ-
рэпышь, умыбзэр уиепышь,
лешуякэу гүшүлм кіэлтым,
къаломэ пшоигъом щыклагъэ
афэхъу. Мыш дэжым къихээ-
гъещимэ сшоигъу уусенши,
гупшиисэм ухууцоныр зэрэмы-
псынкэер. Ау аш фэдиз къыпа-
мыгъекэу зэкэ зэхахыгъи,
башлагъеу къалуагъеу клатхы-
кыжыгы яфэмэ-бжымэ кіэ-
тэу, ежхэм къапкырыкы-
гъеу акоцлыр къешлгъуаеу,
гулхээзэ, тхиль цыкly ашы.
Тхэнхим ишыкэхбзи, усэм
ишапхии, ыкупки пылхэп,
мэгулэх, зыгорэм къищен-
хэм фэдэу.

Дэгъу, хэт ытхырэми зэ-

рифэшшуашэу купкэ илэу, шью
ыгъотгыгъеу щытымэ... Сыдми,
хэти ежь фэлъекэу хэлтым
фэдиз фэкъудыирер, арышь, а
тхылтым дэт усэхэм е рас-
сказхэм ягъашэ зыфэдэштыр,
цыфхэм зэралтынэсыгъош
уахтэм къызэхифыгъышт,

Сэ шьхъекэ ашшэрэ фило-
логическе шлэнгъехэр икью
зэрэслекэлтым, журналист сэ-
нэхьатын ильес 25-рэ хүгъеу
лоф зэрэрышлэрэм къысаты-
гъе къулай-амалхэм фитыны-
гъе къысаты сишлош-еплъы-
кэ къесонен.

Непэ къычкыгъе тыгъе
фабэм ягуалэ шылгъэм фэ-
дэу, бзэм, литературэм хэшыкы
афызимылэхэр арых аш нахь
фэкъаигъехэр. Аш къизгъекы-
рэп, ахэр митхэнхэу, ау яшэ-
ногъе, гъесеногъе, тхэн амал
рагъекъуныр ищыклагъ, мигу-
зажъохэу, ахэль щылэмэ, ильо
клагъэхьаныр сэ нахь сшотэрэз.
Нахыбэм усаклом, тхаклом
пшъэрэйл ин дэдэ зэрилэр къы-
далытэрэп, ар ежь фэдабэм
иакылкэ ашхэдэштэу щы-
тыныр — гүшүлм ыкыучи,
ичыпли зэхигъэкощыкышьоу,
аш къикырэми, зыдэпшэн е

гъечьыгъэм сэ фэсэгъадэ,
джары усэншыр къэгъэхыль-
эрэ, шьорэ гурэ хэммыльмэ —
пкэнч. О пшхъекэу, угукэ
зызытебгощэр усэн-тхэним о
умакъе, о птешыкыгъеу укыра-
шлгъеу хэммыльтштим, сида
узкэтхэштыр, цыфхэм си-
дэуштэу уафкюшта ыки зяб-
гъештэштэ?

Ары птхыгъэм пчагъэрэ
уеджэхынышь, къикырэр

бгъеунэфыжынышь, къыуа-
тэрэмкэ, жабзэмкэ, шуашэм-
кэ икъугъеу, уигъэрэзэ зы-
хууки, хуутын зыкыфаер. Ау
гүшүлэ зэпэдже сатыр хъы-
бэйхэр бэгъашэ хуухэрэп.

«Изнанка твоей души»

Джары Шъэфрыкъо Адам
иапэрэ усэ тхылъэу бэмшлэу
Адигэ республике тхыль тедза-
плем къышыдэкыгъэм цэу илэ.
Хэти аш къикырэр иамал къы-
зэрихъеу къылон ытвэкышт.

Щыгъузэ тызэрэхъу гъэмкэ,
Адам апэрэ усэхэр ытхын-
хэу зыригъэхъягъэр ильэс
15-р ары. Апэрэхэр журналзу
«Литературная Адыгея», аль-
манахэу «Автограф» зыфи-
лоу Москва Интернациональ-
нэ тхаклохэм я Союз къыди-
гъэкырэм къархыагъэх. Клалэр

литературэ зэнэкъокъо «Авто-
графы» хэлжэагъ, Антуан
де Сент-Экзюпери ипремие
кыратыгъ.

Адам Адигэ къэралыгъо
университетым июридическэ
факультет къуухыгъ. Мы уах-
тэм культурэмкэ муниципаль-
нэ бюджет учреждение «Драма-
тическе ныбжыкэ театру
М. С. Ахэджаагом ыцэ зыхы-
рэр» зыфилоу къуаджэу Тэхху-
тэмийкуаа дэтым илаш.

Шъэфрыкъо Адам иусэхэм
ыгу къызэрэриорэм тетэу щы-
лэнгъэр, цыфым аш чыпэу
шиубытырэр, уцыфынм къи-
кырэр «зыэ щэигъе лъэуа-
ком пэ фэмышэу уемыгъу-
чэним» арэу зэрилътэрэр,
чыопсым, тидунэ дахэ, тита-
рихъ зэрэрилъэгъукхэу, уасэу
аритырэр къащиуагъ. Итхыгъэ
сатырхэм нэшхэй маклэри,
гумэл-гуклэгъури, гушгэто ма-
кьери, зэхшээ инири, гукэо
мэкъэнчъери ашызэхшээх.
Ныбжыкэми, калэм къеши-
кыгъе пстэур ыгукэ, ыпсекэ
къешигъеунэ, зэфагъэр, хялэ-
лыгъэр, гукээзагъэр зэрэш-
нышухэр къигъэтхэу исатырхэр
зэпэгъашх, шоигуу гукэбза-
гъэкэ, къэраркэ, насып да-
хэкэе цыфыпсэр ыфэпэнэу.
Угукэ пшоигъомэ, къыбдэмы-
хүн щылэп, арышь, Адам иа-
пэрэ поэтическе тхыль цыкly
къызэрэдэкыгъэмкэ тыфэгү-
шо, творческе лъэбэкыгъэх-
эр ышынхэу, игугъе лъагэ
лъыкэхъанэу фэтэло.

МАМЫРЫКЬО Нуриет.
Сурэтим итыр: Усэкю ныб-
жыкэу Шъэфрыкъо Адам
ыкы иапэрэ усэ тхыль итепль.

Геннадий ГРЕБЕНЦОВ

ҮиIэшIагъэхэр ренэу щыIэштых

Советскэ скульпторэу Эрьзя фэсэгъэхы

ҮиIэшIагъэхэр хялэмэтхэм саумэхъыгъеу сицыт,
Гүшшиэкэ чыжьсэу сэлабэ.
Эрьзя! Оц фэдэу къэххурэр зырыз.
ЕгъэшIэрэ щытхъур уильэнкэ къыфэпхыгъ...

Сиши уфэзгъадэу сицынфэещагъ,
Чым къытебнагъ лъэуж дахэ.
Зэрэдунаеу тцэ щызэлъашIагъ,
Шалэ къытыхыгъэхэм Урысыер арэгүүхо.

Дунаир зэрэгүнэнчъэм фэдэу,
Эрьзя, тцэ тарихъым хэль зэпштыцт.

Тхъэм итын икъукэ къызфэбгъэфедагъэшт,
Дунаир зэтетыфэ уицштхъу алошт.

ҮиIэшIагъэхэр уисабыйхэу плъйтээзэ,
Писэрэ пкIуачIэрэ ахэм ахэппиагъ.
ЛъэганIэм уметэу укъытхапльэ,
Урысыем пытэу ухэгъэчъыхаагъ.

* Советскэ скульпторэу Эрьзя (Нефедов Степан
Дмитрий ыкъор) 1876-рэ ильэсэм къэххур, 1959-рэ
ильэсэм идунаи ыхъюжыгъ. 1906 — 1914-рэ, 1925
— 1950-рэ ильэсэм іэкыб къэралыгъохэм иоф
ашишлагъ.

Спортынрэ пүнүгъэмрэ

ЕджапIэр щыIэныгъэм ильэпсэшIу

Мыекъуапэ самбэмрэ дзюдомрэкIэ ибэнепIе еджапIе льапсэ фэзышыгъэу, СССР-м изаслужен нэ тренерэу, я ХХ-рэ лэшIэгъум Урысын дзюдомкIэ итренер анахь дэгъоу, кIэлэгъэджэ шIэныгъехэмкIэ докторэу, профессорэу Кобл Якъубэ ишIушIагъэ зеушомбгу.

Адыгэ Республика м дзюдомкIэ спорт еджапIеу Кобл Якъубэ ыцIэ зыхырэр 2020 — 2021-рэ ильэс еджэгъум фэхъазырэу пэгъокы. ПешIорыгъаш зэлукIэгъухэр тренер-кIэлэгъаджэхэм ялагъэх, ны-тыхэм, бэнаклохэм пащэхэр адэгүшIагъэх.

Льапсэр агъэпытэ

Бэнэктю 500-м нахьыбэ тэгъасэ, — кьеуатэ Адыгэ Республика м дзюдомкIэ спорт еджапIеу Кобл Якъубэ ыцIэ зыхырэм ипащэу, Адыгэим изаслужен нэ тренерэу Бастэ Сэлымэ. Ильэс 7 зыныбжьхэм квашгъэжъагъэх клаалэхэри, пшъашъэхэри тэгъасэх. Мыекъуапэ щыщхэм ямызакъоу, тирайонхэм аштииэ куутамэхэм яныбжыкIэхэри кытэгъягъэх. Кобл Якъубэ льапсэ зыфишыгъэ бэнепIе еджапIеу дунаим шуукIэ щашэ зэрхъуугъем тырэгушхо, юфшагъэу щыIэр льытэгъякъуатэ.

АнахыкIэхэр зыгъасэхэрээр

Урысын изаслужен нэ тренерхэу Беданыкью Байзэт, Сергеий Шутовы, Адыгэ Республика м изаслужен нэ тренерхэу Нэпсэу Бисльян, Хашхуаныкью Айвар, анахыкIэ кIэлэцьикухэр дзюдом фагъасэх.

Авшээрэ катогорие зиэ тренерхэу Мерэм Сайдэ, Роман Оробцовы, Хакурынэ Ларисэ зипэшэ купхэр яччагъэхэмкIэ анахыбэх.

Мерэм Сайдэ шIэожъыхэри, пшъашъэжъыхэри дзюдом нахькуоу хищэнхэм пыль. Аш зэрильтиэрэмкIэ, кIэлэдджаклохэм яцыкIу гом ахэлхъягъэх нахьшIоу апкырэхъ. ПкIантэ къяхызэ бандэх зыхуукIэ, дзюдор зыфдэ спорт льэпкыр, аш дэхагъэу хэлтыр икъу фэдизэу къагурыонымкIэ яамалхэм ахэхъ.

Тренер ныбжыкIэхэу Клубэ Хьамедэ, Плэхъусэж Владлен, ШIэоцьику зэшхэу Рустам ыкы Айдэмэр аперэ льэбэкхэр сэ-нэхъатэу къахыгъэх щашых.

ШIэоцьикухэр спортышх щашэх. Урысын изашыпкыгъэх командахэм ахэтхэу зэнэ-къокхэм ахэлжъагъэх, мэдальхэр къахыгъэх. Псаунгъэм игъэптиэн фэгъэхыгъэ зэхахьхэу республикэм физкультурэмкIэ ыкы спортымкIэ и Комитет

зэхищэхэрэм «Iепэласэм иеджапI» зыфиорэ йофтхъабзэм пэщэнгъэ дызэрхь, псаунгъэр зыгъэптиэрэ едзыгъохэр къащагъэлэгъох.

Зэшхэр къоджэ спортым къихыгъэх, яцыкIу гом Джаракы щыгъсэхээ, дзюдом ишъэфхэр зэрэгшIагъэх. Урысын изэнэкъоку дышьэр къыщидэзыхыгъэ ШIэоцьику Рустам къызэрэтиуагъзу, тренер цэрылиу Беданыкью Рэмэзан лэшэу фэраз. Тренерынрэ бэнаклохэм псынкIеу зэгуршуагъэх, ягуа-пэу юф зэдашIагъ.

Алырэгъум ушыбэнэнынрэ ныбжыкIэхэр бгъесэнхэмрэ зэрэзэткыхэрээр ШIэоцьику Рустам къытфуатээ, пэщэнгъэ зыдэзэрихъэрэ кIэлэдджаклохэр шу зэрильгъэхэрэм тышигъэгъозагъ.

КIэлэцьикул тренерым щэгугы, спортым гъэхъагъэ щишы шIоигъу. Цыхъэу къыпшишырэр къэбгъэшьыпкъэжын фаеу сэлъытэ, — къитиуагъ ШIэоцьику Рустам.

Пчэдэйжым рагъажъэш, пчыхэм нэс кIэлэдджаклохэр бэнепIе алырэгъум щагъасэх. Тренерхэм охтэ хэхыгъэ я, алырэгъур зыкIи нэкIи хъурэп. Еджакто купхэм зэкIэльтииуакIеу ялэр тренер-кIэлэгъаджэхэм къыдальтызэ, пэриоху зэфэмыхуухэу яофшIэн зэхашэ.

Нахыжъэм якуп

Урысын изаслужен нэ тренерхэу Беданыкью Байзэт, Адыгэ Республика м изаслужен нэ тренерхэу Нэпсэу Бисльян, Хашхуаныкью Айвар, анахыкIэ кIэлэцьикухэр дзюдом фагъасэх.

Алданаур Пшыжъхьаблэ, Мерэм Дамир Джаракы щыщых. Урысын дзюдомкIэ ихэшыпкыгъэ командэ хэтих, унагъохэр ялэх. ШIэнгъээм зыкыщагъотынмкIэ тренерхэр Iэпилэгъу къафхэху гээху альти. Къуджэмэр къалэмрэ язэхъянигъэ нахьшIу зыщыхуущ уахътэм тыхэтэу тренерхэм къыталаугъ.

ЗэIукIэгъухэр

Мыекъопэ бэнепIе еджапIем шаплугъэхэу дунаим цэрио щыхуугъэхэм еджапIем зыщызыгъасэхэрэр алолхэр. Урысын дзюдомкIэ ихэшыпкыгъэ командэ итренер шхьаалэу Тао Хьансанбий, Олимпиадэ джэгунхэм ягупшиэ. Спортышхор Iакыб ымашын фэш хэкыпIеэх къызэдэгъотых.

Къоджэ спортым юф щызышIе тренерхэм зэхынгъэу адрыялэр агъэптиэн республикэм спорт бэнепIе еджапIе ипащэхэр пыльх. Тренерхэу Шынынхьо Мурат, Нэджыкью Русльян, ХакIэмэй Мурат, ХакIэмэфэ Алый районхэм ашэпсэх. ИльэсикIэ еджэгъум фэхъазырих.

«Адыиф» Мыекъуапэ — «Динамо» Волгоград 25:22 (13:15). Шышхъэлум и 27-м Мыекъуапэ щызэдешIагъэх.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбий.

Къаджэмрэ къалэмрэ

Ионыгъом и 1-м ильэсикIэ еджэгъуррагъэжъыщ. Мерэм Сайдэ, Нэпсэу Бисльян, нэмыкхэу кIэлэдджаклохэм юф адэзэшIэхэр щызэнгъэм изэхъокынгъэхэр къыдальтых. Къуджэм къикIыгъэ клаалэу къалэм щыпсэуцхыгъэм гуки, псэкли гъусэ узэрэфхэху щыкIэм егупшиэрэ тренерым иофхэр нахьшIу льэкъуатэх.

Ордэн Андзаур Пшыжъхьаблэ, Мерэм Дамир Джаракы щыщых. Урысын дзюдомкIэ ихэшыпкыгъэ командэ хэтих, унагъохэр ялэх. ШIэнгъээм зыкыщагъотынмкIэ тренерхэр Iэпилэгъу къафхэху гээху альти. Къуджэмэр къалэмрэ язэхъянигъэ нахьшIу зыщыхуущ уахътэм тыхэтэу тренерхэм къыталаугъ.

Гандбол. Суперлигэр.

Адыифым къыхыгъ

Зэхэзыщагъэр ыкIи къыдэзыгъэхъэр:

Адыгэ Республика м льэпкIею ИофхэмкIэ, ИкIыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адрыялэр зэхъыгъэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет

Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшигъэр:

385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, Редакцием авторхэм къаихырэр А4-кIэ заджэхэрэх тхъапхэу зипчагъэхээ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлхий, шрифтыр 12-м нахь цыкIунэу Ѣытэп. Мы шахъэхэм адимиштэрэх тхъагъэхэр редакцием зэхъягъэхъялжынх.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр: Урысые Федерацием хэутын ИофхэмкIэ, телевидо-радиокъетынхэмкIэ ыкIи зэлтынхысикIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпIэ гъэйорышил, зэраушыхъатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушыхъатыгъэр ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIемкIи пчагъэр

4572

Индексхэр

П 4326

П 3816

Зак. 1576

Хэутынхэм узьшигъэхъэрэхээ Сыхьатыр 18.00

Зыщаушыхъатыгъэрэхээ Сыхьатыр 18.00

Редактор шхьаалэр

Дэрбэ

Т. И.

Пшьэдэгъыж зыхъырэ секретарыр

Тхъаркъохь

А. Н.